

Beslutningsforslag

Et kommunalt udviklingsbidrag

En ny grøn ordning baseret på den norske model

Forord

Danmark er et af de grønneste lande i verden, og det afspejler sig også i vores eget selvbillede. Danmark har gennem de seneste årtier arbejdet sig op i den absolutte verdenselite inden for grøn energi og klima. Som nation ønsker vi at være uafhængig af fossile brændsler (kul, olie og gas) i 2050. Det vil øge den danske forsyningssikkerhed, gøre den danske økonomi mere robust overfor svingende priser på olie og gas, og bidrage til at nedbringe drivhusgasudledningerne. En ambition der kun sikres, hvis vi producerer vedvarende energi nok til at kunne dække det samlede danske energiforbrug. Skiftende regeringer har været enige om, at Danmarks internationale styrkepositioner inden for bl.a. grøn energi kontinuerligt skal udbygges. En veldrevet energisektor er krumtappen i omstillingen til et mere bæredygtigt, grønt samfund. Det høje tempo på den grønne dagsorden bør derfor fastholdes.

Kommunerne spiller en central rolle i udbygningen af mere vedvarende energi (VE) på land. Det er få kommuner på tværs af landet, der for alvor leverer på dagsordenen. Men sammenligner vi de nationale grønne ambitioner og internationale forpligtelser, der er givet, med udrulningen af VE på land, så går det for langsomt. En stor del af udfordringen skyldes, at der i stigende grad i kommunerne opleves lokal modstand til at bidrage til de nationale interesser om et grønnere, bæredygtigt og mere forsyningssikkert samfund gennem dansk produktion af VE. Det er et problem. Og det forstærkes i, at dem, der skal leve med vindmøllerne og solcelleanlæggene, mærker for lidt til værdiskabelsen. Det giver en række udfordringer for de kommuner, der ønsker at gøre mere, men hvor de økonomiske gevinster ikke står mål med de problemer, som VE-produktionen skaber lokalt.

Derfor mener syv midt- og vestjyske kommuner (Herning, Ikast-Brande, Ringkøbing-Skjern, Skive, Struer, Lemvig og Holstebro), at vi kun kommer i mål med ambitionerne inden for grøn energi, hvis der er en større økonomisk gulerod. En model adskillige andre danske kommuner støtter. En ordning der vil kunne skabe yderligere erhvervsudvikling og som kan fungere som et plaster på de velfærdsudfordringer, der i særligt grad ses i landdistriktsområderne. De syv kommuner vil gerne levere yderligere for, at Danmark når sine klimamålsætninger og indfrier de internationale forpligtelser, der er stemt for. Det kræver blot en model, der gør det muligt for kommunerne at arbejde videre med dagsordenen lokalt. De syv midt- og vestjyske kommuner i regi af Business Region MidtVest ønsker derfor at fremføre et beslutningsforslag, der skal sikre den nødvendige lokale opbakning og dermed skabe incitamentet for opførelsen af flere vindmøller og solcelleparker på land.

I regeringsgrundlaget fra december 2022 fremgår det af side 33 i kapitlet om udbygning af vedvarende energi: "Regeringen vil se på, om der kan etableres smidigere modeller for udbygning af havvind samtidig med, at samfundet sikres en rimelig del af indtægterne fra energiindvindingen på land og til vands – eventuelt i form af en opdateret koncessionsmodel". Det følger desuden på side 42, at: "Regeringen vil undersøge, hvordan naboer og kommuner får bedst del i økonomiske gevinster ved at lægge jord til vedvarende energi på land. Eksempelvis ved etablering af energifællesskaber eller ved at udvide den nuværende VE bonusordning". Med andre ord foreslår kommunerne i fællesskab en model, der understøtter det eksisterende regeringsgrundlag, og som kan imødekomme den primære udfordring i, at der er gået stilstand i opførelsen af VE på land.

Lokal opbakning er vejen frem mod lokal og national Co2 neutralitet

Borgere i kommuner, hvor den vedvarende energi produceres, skal mærke værdien af at lægge lokalområde til. Opbakningen til mere vedvarende energi vakler, og det kan løses med enkle midler. Lad lidt af værdien blive lokalt. Grøn omstilling er et lokomotiv for dansk og europæisk konkurrenceevne inden for teknologiudvikling, skalering af produktion af VE og videreforædling af den grønne strøm. Den udvikling må ikke bremses af mangel på gevinstdeling. Gør som i Norge. Her får hjemsteder for grøn energiproduktion kontante fordele til at levere velfærd til kommunens borgere. Det er afgørende, at Regeringen og Folketinget vedtager en model, hvor der er mærkbare lokale gevinster. Hvis dette bliver tilfældet, vil der være drivkraft for VE-etablering, hvilket øger sandsynligheden for at nå målene for VE på land i 2030 og derved bidrage til det afgørende mål om Co2 neutralitet og styrket konkurrenceevne inden for grønne teknologier.

De midt- og vestjyske borgmestre anbefaler, at regeringen bygger videre på de tiltag, der allerede er lavet. Parterne indgik "Klimaaf tale om mere grøn energi fra sol og vind på land 2023" i det forgangne år med løbende nabokompensation og dels et let forhøjet engangsbeløb til lokalsamfundet gennem grøn pulje-ordning.

En enkel model for lokal gevinstdeling

En ny model for lokale gevinster skal skabe større kapacitet og nye incitamenter til at understøtte udrulningen af VE på land. Kommuner som bidrager til samfundets grønne omstilling og indfrielse af de nationale klimamål, tilgodeses med et årligt udviklingsbidrag, på basis af den lokale VE-produktion, så de blandt andet får:

- Ressourcer til sagsbehandling og partnerskabssamarbejde med virksomheder, udviklere og borgere, der sætter tempo på den grønne omstilling (kapacitetsopbygning)
- Indtægter til investering i klimatilpasning, biodiversitet, udvidelse og beskyttelse af natur og vandmiljø samt infrastruktur, hvilket også er til gavn for livskvaliteten hos eksisterende borgere samt områdets turisme
- Ressourcer til udvikling af erhvervsunderstøttelse, innovation, kompetenceudvikling og tiltrækning af arbejdskraft med afsæt i den grønne omstilling
- Ressourcer til, sammen med borgere og virksomheder, at skabe fremtidens grønne og bæredygtige lokalsamfund.
- Indtægter øremærket til investering i udvikling af kommunen i form af udvikling af arealer til attraktive boliger og erhvervsgrunde.

Modellen kort fortalt

Indbetalingen af et udviklingsbidrag til kommunen baseres på en ny model efter norsk forbillede med indførelse af et bidrag på 4 øre pr. KWh grøn strøm produceret lokalt, hvor der tages udgangspunkt i den samlede årlige produktion af VE i kommunen, så både eksisterende produktionskapacitet og ny produktionskapacitet udløser indbetaling til kommunen. Kommunen kan kun sælge jorden én gang, hvorfor et fast årligt bidrag vurderes at være fair.

Indførelse af et udviklingsbidrag vil være et markant løft til arbejdet med at nå de nationale klimamål, udvikling af grønne vækstpotentialer og til erhvervsudvikling i kommuner med VE-potentiale. Det vil være med til at styrke konkurrenceevnen for danske virksomheder og forskningsmiljøer, idet de kan udvikle nye metoder og forretningsmodeller og blive markedsledende inden for eksempelvis Power-to-X. Kommunerne kan være aktive medspillere i at understøtte denne værdiskabelse og forsøger allerede i dag. Det kan være katalysator for at skabe lokale arbejdspladser, basis for ny bosætning og lokal udvikling. Udviklingsbidraget vil være et aktiv i, at Danmark styrker forudsætningerne for at nå sine reduktionsmål for Co2 i tide og samtidig investere i klimatilpasning og beskyttelse af biodiversitet gennem investeringer i natur- og vandområder. Noget der allerede er begyndt i regi af den grønne trepart. Forslaget vil medvirke til at vende udviklingen i VE-producerende områder fra fald i antallet af borgere og arbejdspladser til at tiltrække begge dele. Og det vil kunne styrke decentraliseringen og sikre et Danmark i bedre balance, hvilket er en vigtig målsætning for regeringen.

Kommunalt udviklingsbidrag – baseret på den norske model

Udviklingsbidraget foreslås at skulle finansieres med afsæt i den konkrete VE-produktion i den enkelte kommunes område – både eksisterende produktionskapacitet og ny produktionskapacitet.

Elafgiften indbragte i 2020 statskassen 12,1 mia. kr. Penge, der er betalt for hver forbrugt KWh. Der er besluttet en reduktion af elafgiften, og dermed er der forudset et fald i de statslige indtægter. Formålet hermed er elektrificering.

Det løbende udviklingsbidrag foreslås finansieret via elafgiften, hvor et beløb svarende til 4 øre pr. produceret KWh reserveres til kommunerne. Der skal ske en årlig afregning mellem stat og kommunerne med afsæt i Energistyrelsens overblik over produceret (MWh) eller installeret (MW) VE i den enkelte kommune. Nationalt vil det årlige provenu svare til ca. 557 mio. kr. med afsæt i 2023 produktionstal for sol og vind på land for hele Danmark. Det er med andre ord mere end en fordobling af den netop foreslåede bonusordning i et kommende landdistriktsudspil. For de syv midt- og vestjyske kommuner vil det medføre et provenu på cirka 151 mio. kr.

